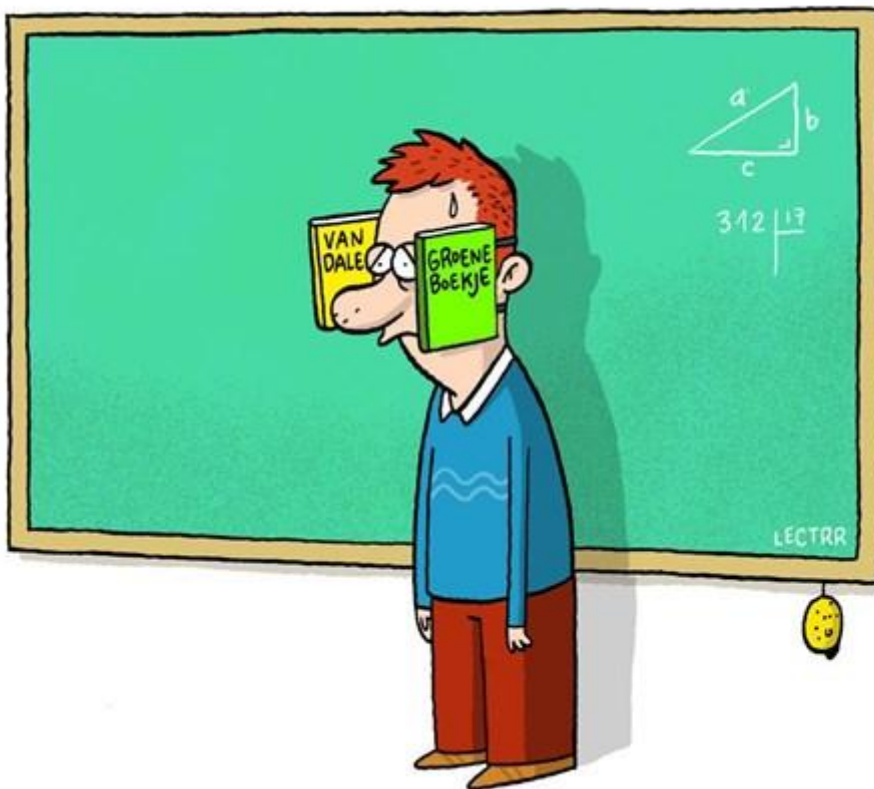

GEEN KAALSLAG, MAAR NET TAALRIJKDOM

T'ès moar een variant wè, Mia

03 FEBRUARI 2016 | Steven Delarue, Assistent Nederlandse Taalkunde (UGent). Werkt aan een doctoraat over het taalgebruik en de taalpercepties van Vlaamse leerkrachten

De alarmkreten van Mia Doornaert over het Standaardnederlands zijn voor **Steven Delarue** niet alleen voorspelbaar, maar vooral ook schadelijk. Door een deel van de taalgebruikers neer te bliksemen, laat je uitschijnen dat sommigen beter hun mond houden. Op welke manier kan dat democratisch zijn?

Met stijgende verbazing las ik de column van Mia Doornaert ([DS 1 februari](#)). Dat ze daarin voor de zoveelste keer klaagde over 'de verloederung van het taalonderwijs' of de 'schrikbarende vervuiling van het Nederlands door het

Engels' verbaast niet – dat riedeltje kennen we intussen. Wél dat ze uit dat alles concludeert dat we naar een Vlaanderen zónder taal zouden evolueren. Misschien leef ik in een ander Vlaanderen dan dat van de barones, want ik merk om me heen net steeds méér taaldiversiteit op. Op de tram hoor ik allerlei talen door elkaar, en in scholen hoor (en zie) ik jongeren op bijzonder creatieve en inventieve manieren met taal omgaan.

Voor Doornaert ís dat helemaal geen taal. Enkel dat precieuze Standaardnederlands voldoet volgens haar aan die beschrijving, en alles wat daarbuiten valt, is het niet waard om Nederlands genoemd te worden. Daaruit spreekt een onverholen minachting voor het taalgebruik dat zowat elke Vlaming dagelijks hanteert en een ongebreideld elitarisme. In haar column ontkent ze dat, en noemt ze zichzelf net democratisch, maar wat is er democratisch aan om élke vorm van taalgebruik onderuit te halen die afwijkt van de standaardtaal? Het is een discours waarin geen plaats is voor enige nuance.

Wondermiddel

Steeds opnieuw blijven de aanhangers van dergelijk standaardtaalfetisjisme zich verkijken op het belang van Standaardnederlands. Hoe luid ze ook mogen verkondigen dat standaardtaalbeheersing alle problemen van meertaligheid en maatschappelijke ongelijkheid zal oplossen: dat is niet zo. Mia Doornaert lijkt het Standaardnederlands nog steeds als een soort wondermiddel te beschouwen. Zo suggereerde ze in een eerdere column in deze krant ([DS 1 juli 2015](#)) nog dat er veel minder gevangenisstraffen zouden worden uitgesproken als iedereen gewoon Algemeen Nederlands zou spreken.

Standaardtaalverdedigers hebben het volste recht op hun mening, maar het probleem is dat Vlamingen op die manier (opnieuw) taalonzeker worden gemaakt. Vooral het Vlaamse onderwijs krijgt daarbij steeds weer een veeg uit de pan: Doornaert hoorde ik in debatten leerkrachten 'laks', 'lui' en 'arrogant' noemen, omdat ze het kostbare karakter van taal niet zouden erkennen, en ook in haar recentste column haalt ze weer een aantal voorbeelden aan om op de 'verloedering' van het taalonderwijs te wijzen.

Die dystopische visie deel ik niet. Voor mijn doctoraatsonderzoek aan de UGent, over het taalgebruik en de taalpercepties van leerkrachten in het basis- en secundair onderwijs, heb ik 82 leerkrachten geobserveerd en geïnterviewd. Ik heb zo kennis mogen maken met 82 bijzonder geëngageerde en creatieve leerkrachten, die uitstekend lesgeven en de leerlingen enthousiasmeerden voor hun vak. Alleen: dat gebeurde lang niet altijd in vlekkeloze standaardtaal.

Zo hoorde ik zelf ook uitingen als ‘wanneer dat je klaar bent’ of ‘ge moogt dat in uw agenda noteren’ passeren, die door Doornaert en co steeds opnieuw als on-Nederlandse wartaal worden weggezet. Opnieuw: ik heb bijzonder veel begrip voor de hartstochtelijke wijze waarop ze het Standaardnederlands verdedigen, en ik kan me voorstellen dat sommige mensen spontaan beginnen te huiveren als ze moeten lezen dat – ik zeg maar iets – de plotselinge stijging in de verkoop van washandjes te ‘wijten’ is aan het succes van *Bevergem*, maar is er dan iemand die niet begrijpt wat er met die zin precies wordt bedoeld? Taal kan en mag geen doel op zich zijn: het is een communicatiemiddel, dat zich niet zomaar gewillig in regels en woordenboeken laat vastleggen, en getuigt van een vaak grillige dynamiek.

Onaantastbare norm

Die taalrealiteit is volstrekt normaal en Vlamingen hoeven zich voor hun taalgebruik allerm minst te schamen. Het idee dat het Standaardnederlands de é nige taalvariëteit is die maatschappelijke participatie en gelijke kansen toelaat en dat andere vormen van taalgebruik het etiket ‘taal’ niet verdienen, richt bijzonder veel schade aan. Dat discours doet mensen weer twijfelen aan zichzelf en aan hun taalbeheersing. Daardoor menen mensen zich te moeten verontschuldigen voor hun taalgebruik, en gaan ze denken dat ze misschien beter zouden zwijgen in plaats van hun mond open te doen. Dat ze zich maar beter slécht zouden voelen over hun taalgebruik, aangezien ze die onaantastbare standaardtaalnorm niet altijd halen. Hoe dat dan democratisch is, en níét elitaristisch, dat moet Mia Doornaert maar eens uitleggen. Ik ben in elk geval *preus lik ffirtig* op de Vlaamse taalrijkdom.

EXTERNE LINKS

- [\(DS 1 februari\)](#)
- [\(DS 1 juli 2015\)](#)

LEES MEER OVER:

[Taal](#)